

Lekukotasuna

ULA IRURETAGOIENA

Non dago auzoa lekututa? Galdeztzen du irudiak. Gure testuinguru eraikiak hartu duen deribagatik, irudian ikusten duguna aldirietako auzo berri bat izan ezean, kasu gehienetan ez dugu irudian identifikagarritzat jo dezakegun ezer topatuko. Tranpa batean sartu gaitu, erantzuna Zarautz edo Mungia izan baitaiteke. Auzo berri asko eraikuntza mota baten errepikakortasunarekin osatzen dira, enpresa eraikitzaile batek garatzen du eta arkitekto bakar batekin burutzen du. Beste herri batean, auzo berriko garapena enpresa eraikitzaile berdinak egitea lortzen du, lehiaketa publikoz edo sustatzaile pribatuaren konfiantzagatik, eta enpresak arkitekto berarekin akordatzeko duen jokaldia egitea, eta arkitektoak auzo eredu berdina errepikatzea erabakitzen du. Errepikakortasuna etxe eremuan, portalaren diseinuan, fatxadaren osaketan, eraikinaren material eta kolorean, eraikinekin osatzen duten plazatxoaren altzarietan. Emaizta: paisaia urbano-eraiki monotono bat, arkitektura-frankizia bilakatua. Ez dezagun pentsa eraikitzaile eta arkitektoen marka-irudi bat sortzeko nahia dagoenik edo ezin-hobegarrria-den-auzo baten eredu-sinesmen bat dagoenik. Sikiera errepikatzen den eredia ona eta ederra izango balitz...

Paisaia urbanoaren kalitatea kualifikatzen hasiko bagina, lekukotasunak berebiziko garrantzia izango luke. Testuinguruari kasu egitean, eraikin berrien osaketak inguruan dagoeneko dauden elementuekin elkarrizketa bat osatuko litzateke. Elkarrizketa pentsatzeko metodoa errepikakorra izan daiteke, baina emaitza propio bat ekarriko luke. Zenbat herri eta hirietatik (oinez) orientatzeko lekukotasunari begiratzen diogun; lehen planoan dauden elementuak (denda bat, kalearen keinu berezitasun bat) eta urrutiko planoak (zuhaitzen kopak, mendi tontorra, horizontea). Sentsorialitatea afinatzean eguzkiaren isla eraikinean edo material konbinaketaren bibrazioak jaso eta pertzepzio aberastasun honekin lekuari sustraitzeko elementuak ditugu, berau identifikagarria eginaz. ●

Negu gorri, hondamendia iragarri

🔗 GORKA PEÑAGARIKANO GOIKOETXEA

Apirilaren 30ean, Espainiako patronala den CEOEk argazki horixe zintzilikatu zuen sareetan: ezkerrean dago Antonio Garamendi, CEOeko presidentea den Getxoko semea; eta eskuinean Alfonso Santiago bilbotarra, musika festibalen munduan dabilen Last Tour promotorako burua, Eusko Jaurlaritzaren menpeko den Kulturaren Euskal Kontseiluko kide izandakoa. Maiatzaren Lehenaren atarian jakinarazi zuten CEOEn sartu dela langileak baldintza prekarioetan jardutera kondenatzen dituen enpresa, hainbatetan salatu denez.

Datu gehiago. Last Tourrek urtean 100 milioi euroko fakturazioa egiten du – Bizkaian fakturatzen du, eta bat baino gehiago asetuko horrek-. BBK Live, Azkena Rock, BIME, Santaspascuas, BilboRock eta beste hainbat festival eta ekintzatzar antolatzen ditu, Bilbon jatetxe bat eta mila metro karratuko areto bat dauzka, Oso Polita disko-zigilua, Liburuak deituriko editoriala... eta izen arrotz batzuen pean egiten dituen beste hainbat negozio ere bai. Euskaraz, lau tanta. Eta erdizka: “Sarrerak *emen erosi*” ikusi diogun azkena.

Espekulatzaila handia da Last Tour, eta ez du bakarrik jarduten, ez da pribatu-pribatua; makrofestibalen eredu hori bultzatzen duten gobernuen eta instituzioen erabateko babesa du: milaka eta milaka euro urtean, baliabideak erraztu eta promozioan lagundu. Ez da inolako txikikeria.

Interesgarria da J Martina taldekoei Iñigo Astizek *Berria*-n egin dien elkarrizketa –titularrera ekarritako esaldia, hain justu, industria musikarari zuzentzen zaion beraien kantu batetik ateratakoa da-. Honela dio Kattalin Barcenak elkarrizketan: “Zirkuitu alternatibo guztiak izorratzen ari dira [Last Tourrekoak]. Jendea esplotatzen dabilta. Industria guztiz ustel bat ari dira lurreratzen Euskal Herrian. Dena monopolizatzen ari dira, bai musikariak eta bai zirkuituak. Benetan da munstro bat”. Eta honela segitzen du: “Guk bakarrik ezin diogu horri aurre egin. Hautu pertsonaletan geratzea ez da nahikoa, eta guk, J Martinak, esatea ez dugula BBK Liven joko, ondo dago, eta eskatu digute eta ez dugu jo, baina, horretaz aparte, ezin dugu ezezko posizio hutsean geratu. Horregatik, gure hautua da zirkuitu berriak potentzialki sortzea”.

Badira bi bide irekitzen direnak, eta ez zertan kontrajarriak. Bata, eta konfrontazioa eragingo lukeena, eredu esplotatzaileko makrofestibaletan parte hartzen duten musikariak seinalatzea –Urzelaik eta Cruzek emandako hitzaldi batean publiko artetik ateratzen galdera/idea da-. Eta bestea, Barcenaren hitzei segika, beste antolakuntza eredu baterako hautua egitea. Krisi orok zabaltzen du gogoetarako parada.

Argazki horrekin, horrela da hondamendia iragartzen. Eta, premia, hausnarketak bizkortzea besterik ez da tokatzen. ●

